PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z PRZYRODY – KLASA 4 (od r.szk. 2026/2027)

Wymagania edukacyjne – podstawa programowa 2026, wyd. MAC

1. Podstawa oceniania

- Oceniane są wiadomości i umiejętności wynikające z podstawy programowej dla klasy 4 z przedmiotu przyroda.
- Ocena wyższa zakłada opanowanie wymagań na oceny niższe.
- Przy ocenianiu uwzględnia się zarówno wiedzę, jak i umiejętność obserwowania, prowadzenia doświadczeń, wyciągania wniosków, posługiwania się przyrządami oraz stosowania wiedzy w praktyce.

2. Kryteria oceniania

Ocena	Zakres opanowania
celujący (6)	98–100 % – pełne opanowanie wymagań, samodzielne i twórcze wykorzystanie wiedzy, rozwiązywanie problemów i formułowanie własnych wniosków.
bardzo dobry (5)	90–97 % – bardzo dobre opanowanie wiadomości i umiejętności, samodzielne wykonywanie obserwacji i doświadczeń oraz poprawne wnioskowanie.
dobry (4)	75–89 % – dobre opanowanie treści, poprawne stosowanie wiedzy w typowych sytuacjach i samodzielne wykonywanie większości zadań.
dostateczny (3)	51–74 % – opanowanie podstawowych wiadomości i umiejętności, wykonywanie prostych zadań i doświadczeń według instrukcji.
dopuszczający (2)	32–50 % – opanowanie najważniejszych wiadomości w podstawowym zakresie, wykonywanie prostych zadań z pomocą nauczyciela.
niedostateczny (1)	0–31 % – nieopanowanie podstawowych wiadomości i umiejętności oraz brak możliwości wykonania najprostszych zadań mimo pomocy.

3. Formy sprawdzania osiągnięć

- odpowiedzi ustne i praca z materiałem przyrodniczym;
- prace pisemne: kartkówki, sprawdziany i testy;
- obserwacje, doświadczenia i eksperymenty;
- prace praktyczne, terenowe i zadania badawcze;
- notatki, mapy myśli, rysunki i dokumentowanie obserwacji;
- aktywność na lekcji, samodzielność, przygotowanie do zajęć i współpraca.

4. Ogólne wymagania edukacyjne – uczeń:

- zna i stosuje podstawowe pojęcia oraz zasady dotyczące przyrody i bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń;
- rozpoznaje i opisuje składniki środowiska przyrodniczego oraz zależności między organizmami, środowiskiem i działalnością człowieka;
- posługuje się planem, mapą, kompasem, lupą, kluczem i innymi prostymi narzędziami przyrodniczymi;
- prowadzi obserwacje, pomiary i proste doświadczenia, zapisuje wyniki i formułuje wnioski;
- rozpoznaje wybrane rośliny, zwierzęta, grzyby, skały i elementy środowiska najbliższej okolicy;

- wyjaśnia podstawowe zjawiska dotyczące pogody, powietrza, wody, materii, mieszanin i przemian stanów skupienia;
- zna znaczenie wody, powietrza, gleby i innych elementów środowiska dla życia oraz sposoby ich ochrony;
- zna zasady bezpiecznego zachowania w kontakcie z przyrodą, podczas wypoczynku, na drodze i nad wodą;
- dostrzega wpływ działalności człowieka na środowisko i proponuje proste sposoby ograniczania negatywnych skutków;
- rozwija samodzielność, dokładność, systematyczność i umiejętność prezentowania wyników swojej pracy.

5. Skrócony zakres wymagań według działów

I. Poznajemy najbliższe środowisko

- rozpoznaje elementy przyrody ożywionej, nieożywionej i elementy stworzone przez człowieka;
- posługuje się planem i kompasem oraz wyznacza kierunki;
- rozpoznaje liście, drzewa i krzewy, korzysta z lupy i kluczy;
- bada podstawowe właściwości skał i gleby oraz rozpoznaje wybrane organizmy glebowe;
- wykorzystuje zmysły do obserwacji i zna zasady dbania o narządy zmysłów.

II. Obserwujemy zmiany w przyrodzie

- rozpoznaje składniki pogody, odczytuje podstawowe informacje z mapy pogody i wykonuje pomiary;
- rozpoznaje grzyby i zna zasady ich bezpiecznego zbierania oraz rolę grzybów w przyrodzie;
- sporządza i rozróżnia proste mieszaniny, bada czynniki wpływające na rozpuszczanie;
- rozpoznaje roztwory, koloidy i zawiesiny oraz wyjaśnia zjawisko powstawania mgły;
- zna skład i właściwości powietrza, tlenu i dwutlenku węgla;
- rozpoznaje źródła zanieczyszczeń powietrza, smog i sposoby ograniczania jego skutków;
- opisuje sposoby przetrwania zimy przez zwierzęta i zasady odpowiedzialnego dokarmiania.

III. Woda i jej właściwości

- rozpoznaje trzy stany skupienia materii i opisuje ich podstawowe cechy;
- bada właściwości próbek wody i formułuje wnioski;
- rozpoznaje tarcie, jego znaczenie oraz sposoby jego zwiększania i zmniejszania;
- opisuje przemiany stanów skupienia wody oraz opady i osady atmosferyczne;
- rozpoznaje mieszaniny i dobiera podstawowe metody ich rozdzielania;
- opisuje obieg wody w przyrodzie, bilans wodny i skutki jego zaburzeń;
- wyjaśnia napięcie powierzchniowe wody i znaczenie detergentów.

IV. Rośliny i zwierzęta

- rozpoznaje główne organy roślin nasiennych i wyjaśnia ich funkcje;
- odróżnia rośliny nagonasienne i okrytonasienne oraz obserwuje kiełkowanie i transport substancji w roślinie;
- rozpoznaje rośliny owadopylne i wiatropylne oraz wyjaśnia związek ich budowy ze sposobem zapylania;
- rozpoznaje mchy, paprocie, skrzypy i widłaki oraz porównuje ich budowę i sposób rozmnażania;
- klasyfikuje zwierzęta na kręgowce i bezkręgowce, opisuje rytm dobowy i przeobrażenie;
- zna zasady bezpiecznego kontaktu ze zwierzętami i dostrzega wpływ środowiska na ich funkcjonowanie.

V. Człowiek, zdrowie i bezpieczeństwo

- rozpoznaje podstawowe elementy budowy oka i wyjaśnia znaczenie ochrony wzroku;
- rozpoznaje soczewki i zwierciadła oraz opisuje ich zastosowania w życiu codziennym;
- zna znaczenie snu, odpoczynku i bezpiecznej aktywności fizycznej;
- zna zasady bezpieczeństwa podczas zabawy, uprawiania sportu, pobytu nad wodą i wakacyjnego wypoczynku;
- potrafi rozpoznać zagrożenie i wskazać właściwy sposób postępowania.

6. Kryteria szczegółowe dla ocen

Ocena	Charakterystyka osiągnięć
Celujący (6)	Uczeń doskonale opanował wymagania programowe, samodzielnie planuje i przeprowadza obserwacje oraz doświadczenia, analizuje wyniki, formułuje i uzasadnia wnioski, wykorzystuje wiedzę w nowych sytuacjach, rozwiązuje problemy i prezentuje dodatkowe informacje.
Bardzo dobry (5)	Uczeń bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności, samodzielnie prowadzi obserwacje i doświadczenia, poprawnie interpretuje wyniki, wyjaśnia zależności i stosuje wiedzę w praktyce.
Dobry (4)	Uczeń dobrze opanował wymagania, samodzielnie wykonuje typowe zadania, korzysta z przyrządów i źródeł informacji, porównuje wyniki oraz formułuje poprawne, proste wnioski.
Dostateczny (3)	Uczeń zna i rozumie podstawowe pojęcia, rozpoznaje najważniejsze elementy i zjawiska, wykonuje proste obserwacje i doświadczenia według instrukcji oraz formułuje podstawowe wnioski.
Dopuszczający (2)	Uczeń opanował najważniejsze wiadomości w ograniczonym zakresie, rozpoznaje podstawowe elementy przyrody i wykonuje proste zadania głównie z pomocą nauczyciela.
Niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności przewidzianych dla klasy 4, nie wykonuje najprostszych zadań mimo udzielanej pomocy i nie wykazuje wymaganych postępów.

7. Uwagi organizacyjne

- Ocena semestralna i roczna wynika z całokształtu pracy ucznia i nie jest mechaniczną średnią ocen cząstkowych.
- Prace kontrolne, zasady poprawy, uzupełniania zaległości oraz zgłaszania nieprzygotowania stosuje się zgodnie ze Statutem Szkoły i zasadami przyjętymi przez nauczyciela.
- Szczegółowe wymagania dotyczące poszczególnych tematów są dostępne u nauczyciela przedmiotu.